

#DVlSkaidro “Tiesiska īpašu kategoriju personas datu apstrāde”

Publicēts: 30.12.2022.

[#dviskaidro](#)

[Jaunami](#)

[Ziņas](#)

Īpašu kategoriju personas datiem, lai nodrošinātu to tiesisku apstrādi papildus vispārējo datu aizsardzības nosacījumu ievērošanai ir nepieciešams ievērot, ka pēc noklusējuma tos ir aizliegts apstrādāt, ja vien to apstrādei nepastāv kāds no īpašiem priekšnoteikumiem.

Šajā skaidrojumā esam apkopājuši izņēmuma gadījumus īpašu kategoriju personas datu apstrādei [1], kurus paredz Datu regula. Ja šaubies, vai tiek apstrādāti īpašu kategoriju personas dati, tad iepazīsties ar [#DVlSkaidro “Kas ir īpašu kategoriju jeb sensitīvi personas dati?”](#).

Pamatojums/ izņēmums	Paskaidrojums
Persona ir devusi savu piekrišanu savu personas datu apstrādei (Datu regula 9.panta 2.punkts a))	Gadījumos, kad persona sniedz savu nepārprotamu piekrišanu saņemt komerciālus paziņojumus par cenu atlaidēm konkrētām precēm vai pakalpojumiem aptiekā, šādu jaunu sūtīšana no personas datu aizsardzības viedokļa var pamatot ar šo izņēmumu.

<p>Apstrāde ir vajadzīga nodarbinātības, sociālā nodrošinājuma un sociālās aizsardzības tiesību jomā (saskaņā ar Eiropas Savienības vai Latvijas tiesību aktiem) (Datu regula 9.panta 2.punkts b))</p>	<p>Darba devējam, lai izpildītu Darba likumā noteiktos pienākumus attiecībā, piemēram, uz darbinieka, kurš ir kādas arodbiedrības biedrs, darba līguma uzteikšanu ir jāsaņemas ar arodbiedrību. No minētā izriet, ka darba devējam ir tiesības šo informāciju apstrādāt, lai izpildītu savu pienākumu.</p>
<p>Datu apstrāde ir vajadzīga, lai aizsargātu fiziskas personas vitālas intereses, ja tā ir fiziski vai tiesiski nespējīga dot savu piekrišanu (Datu regula 9.panta 2.punkts c))</p>	<p>Kad apstrāde tiek veikta nepastarpināti personas dzīvības glābšanai, piemēram, gadījumos, kad persona atrodas bezsamaņā un nepieciešams noskaidrot tās asinsgrupu, alerģijas un citu informāciju, kas saistīta ar palīdzības sniegšanu cietušajam.</p>
<p>Apstrādi veic fonds, apvienība vai jebkura cita bezpeļņas struktūra, kas to dara ar politisku, filozofisku, reliģisku vai ar arodbiedrībām saistītu mērķi, un bez personas piekrišanas personas datus neizpauž ārpus minētās struktūras (Datu regula 9.panta 2.punkts d))</p>	<p>Gadījumos, kad arodbiedrības apkopo savus biedru sarakstus un apstrādā nepieciešamo informāciju savas funkcionēšanas nodrošināšanai, tai skaitā, piemēram, protokolējot sanāksmes, vai organizējot lietvedību šāda īpašu kategoriju personas datu apstrāde būs pamatojama ar šo izņēmumu.</p>
<p>Apstrāde attiecas uz personas datiem, kurus datu subjekts apzināti ir publiskojis (Datu regula 9.panta 2.punkts e))</p>	<p>Šis izņēmums, var tikt piemērots, kad persona, piemēram, savos sociālajos tīklos ir izpaudusi, ka atbalsta kādu filozofisku virzienu – ir veģetārietis. Lai arī šādā gadījumā pirms tālākas apstrādes ir jāpārlicinās, ka apstrādei ir tiesisks pamats atbilstoši Datu regulai, tomēr, uz šādas personas pašas publicētas informācijas apstrādi kopējais aizliegums apstrādāt īpašu kategoriju personas datus vairs neattieksies.</p>
<p>Apstrāde ir vajadzīga, lai celtu, īstenotu vai aizstāvētu likumīgas prasības, vai ikreiz, kad tiesas pilda savus uzdevumus (Datu regula 9.panta 2.punkts f))</p>	<p>Šo izņēmumu piemēro apstrādei, kas tiek veikta tiesvedības vajadzībai, kad īpašu kategoriju personas datu apstrāde ir neatņemami saistīta ar likumīgo interešu aizsardzību, piemēram, persona vēlas saņemt kompensāciju par nodarītu kaitējumu veselībai – abām pusēm un tiesai savu interešu aizsardzībai, būs tiesības veikt konkrēto uz lietu attiecināmo datu apstrādi.</p>
<p>Apstrāde ir vajadzīga būtisku sabiedrības interešu dēļ (saskaņā ar Eiropas Savienības vai Latvijas tiesību aktiem) (Datu regula 9.panta 2.punkts g))</p>	<p>Informācijai par politiskas partijas ziedotājiem atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam ir jābūt publiskai. To, ka informācijas publicēšana kalpos sabiedrības interesēm ir lēmis likumdevējs izvērtējot apstrādes radītos riskus.</p>

<p>Apstrāde ir vajadzīga profilaktiskās vai arodmedicīnas nolūkos, darbinieka darbības novērtēšanai, medicīniskas diagnozes, veselības vai sociālās aprūpes vai ārstēšanas vai veselības vai sociālās aprūpes sistēmu un pakalpojumu pārvaldības nodrošināšanas nolūkos (saskaņā ar Eiropas Savienības vai Latvijas tiesību aktiem) (Datu regula 9.panta 2.punkts h))</p>	<p>Datu apstrāde, kas ir nepieciešama, piemēram, lai novērtētu pacienta garīgās veselības stāvokli sarunas laikā ar psihiatru būs likumīga, jo nepieciešama psihiatram, lai uzstādītu personai medicīnisko diagnozi.</p>
<p>Apstrāde ir vajadzīga sabiedrības interešu dēļ sabiedrības veselības jomā, piemēram, aizsardzībai pret nopietniem pārrobežu draudiem veselībai vai augstu kvalitātes un drošības standartu nodrošināšanai (saskaņā ar Eiropas Savienības vai Latvijas tiesību aktiem) (Datu regula 9.panta 2.punkts i))</p>	<p>Personas datu apstrāde, kas bija nepieciešama pandēmijas novēršanai pamatojās ar šo tiesisko pamatu. Piemēram, Slimību profilakses un kontroles centra veiktā datu apstrāde inficēto personu un to kontaktpersonu noteikšanā lai ierobežotu COVID-19 izplatību, bija likumīga, jo tika veikta sabiedrības veselības aizsardzībai.</p>
<p>Apstrāde ir vajadzīga arhivēšanas nolūkos sabiedrības interesēs, zinātniskās vai vēstures pētniecības nolūkos, vai statistikas nolūkos (saskaņā ar Eiropas Savienības vai Latvijas tiesību aktiem) (Datu regula 9.panta 2.punkts j))</p>	<p>Datu apstrāde, kas nepieciešama oficiālās statistikas veidošanai, piemēram, par kādas pašvaldības iedzīvotāju etnisko struktūru būs likumīga, tieši pamatojoties ar šo izņēmumu īpašu kategoriju personas datu apstrādei.</p>

Ņem vērā, ka papildus iepriekš minētajam dalībvalstis var saglabāt vai ieviest papildu nosacījumus, tostarp ierobežojumus, attiecībā uz ģenētisko datu, biometrisko datu vai veselības datu apstrādi [2]. Pamatojoties uz šo izņēmumu, piemēram, apdrošinātājiem ir tiesības pieprasīt un apstrādāt apdrošināšanas ņēmēja veselības informāciju dzīvības un veselības apdrošināšanas procesā.

Minētais nozīmē, ka apstrādāt personas datus aizliegts, ja nepastāv kāds no norādītajiem pamatojumiem (izņēmumiem). Tāpat kā jebkurai citai personas datu apstrādei arī šai papildus ir jāpiemēro vismaz viens no Datu regulā noteiktajiem tiesiskajiem pamatiem. [3] Ja šādi likumiski pamatojumi nav piemērojami un organizācija nevar pierādīt apstrādes atbilstību, personas datu apstrāde uzskatāma par nelikumīgu. Jebkurā gadījumā, organizācijai ir jāspēj nepieciešamības gadījumā pierādīt personai, kuras dati tiek apstrādāti, un Datu valsts inspekcijai, ka apstrāde ir likumīga, atbilstoša Datu regulas nosacījumiem, tai skaitā datu apstrādes principiem. [4]

Informācijai par īpašu kategoriju personas datu apstrādi, kuru var veikt organizācijai, būtu jābūt sniegtai arī organizācijas datu apstrādes noteikumos vai privātuma politikā vai pie pakalpojuma saņemšanas, lai jebkurā gadījumā personai būtu ērti ar to iepazīties. [5]

Persona dara informāciju publisku sociālos tīklos

Persona savā sociālās tīklošanas vietnes profilā ir publicējusi informāciju par veiktu vakcināciju pret konkrētu infekcijas

slimību. Šāda informācija ir apzināti publicēta pēc pašas personas gribas, tomēr citas personas to nevar apstrādāt, piemēram, aizskart personas godu un cieņu.

Darba devējs izpauž informāciju par kolēģi

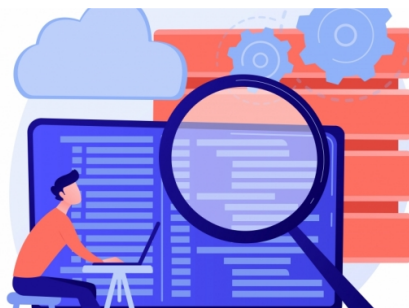
Darba devējs ir izpaužis citiem darbiniekiem informāciju par prombūtnē esoša kolēģa slimību, kas neskar citus darbiniekus, ar kuriem kolēģis bijis kontaktā. Informācija atklāta darbiniekiem elektroniskajā pastā kontekstā ar personas neizpildīto uzdevumu nodošanu citiem kolēģiem. Šādu datu izpaušana nav pamatojama ar nevienu no Datu regulā noteiktajiem izņēmumiem attiecībā uz īpašu kategoriju datu apstrādi/izpaušanu un ir uzskatāma par nelikumīgu.

#DVIskaidro “Kas ir īpašu kategoriju jeb sensitīvi personas dati?”

Datu valsts inspekcija bieži saskaras ar iedzīvotāju un organizāciju maldīgu izpratni par to, kas ir sensitīvi jeb īpašu kategoriju personas dati. Kaut arī visa informācija, kas par mums ir pieejama,...

16.12.2022. [#dvIskaidro](#) [Jaunami](#) [Ziņas](#)

#DVIskaidro “Kas ir privātuma politika?”

Viens no Datu regulas [1] pieņemšanas iemesliem ir tādu apstākļu nodrošināšana, kas ļautu personām, kuru datus ir plānots apstrādāt, saglabāt kontroli pār to personīgo informāciju. Pirmais solis...

02.09.2022.

#DVIskaidro “Kā īstenot datu subjekta tiesības vēršoties pie pārziņa?”

Iedzīvotāji, ne vienmēr izprotot konkrētas datu apstrādes būtību un pamatojumu, vēršas pie Datu valsts inspekcijas, lai noskaidrotu, vai konkrēta pakalpojuma sniedzēja veiktā datu apstrāde ir...

01.07.2022. [#dvIskaidro](#) [Jaunami](#) [Ziņas](#)

#DVIskaidro “Datu apstrāde pētnieciskos nolūkos”

Personas dati mūsdienās tiek apstrādāti un izmantoti ne tikai tiešsaistes vidē, reklāmās, sociālajos tīklos, bet joprojām arī pētniecības un vēstures veidošanas nolūkos. Tās var būt novadu vēstures...

20.05.2022. [#dvIskaidro](#) [Jaunami](#) [Ziņas](#)

[1] Datu regulas 51.apsvērums, Datu regulas 9.panta 2.punkts;

[2] Datu regulas 9.panta 4.punkts;

[3] Datu regulas 6. pants

[4] Datu regulas 5. pants

[5] Datu regulas 13. un 14. pants

Autors: Freepik.com

<https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/dviskaidro-30122022>